

Eksamensveiledning

- om vurdering av eksamensbesvarelser

2014

SPR3010 Samfunnsfaglig engelsk

For sentralt gitt skriftlig eksamen

SPR3010 Samfunnsfaglig engelsk

Eksamensveiledning til sentralt gitt skriftlig eksamen 2014

Denne eksamensveiledningen gir informasjon om sentralt gitt eksamen og hvordan denne eksamen skal vurderes. Eksamensveiledningen skal være kjent for elever (og privatister), lærere og foresatte i god tid før eksamen. Sensorene skal bruke veiledningen som en felles referanseramme i sitt arbeid sammen med læreplanen for Samfunnsfaglig engelsk. Denne eksamensveiledningen erstatter tidligere vurderingsveiledning og sensorveiledning.

1. Organisering av sentralt gitt skriftlig eksamen

Sentralt gitt skriftlig eksamen varer i 5 timer. Så langt det er mulig, bør sentralt gitt eksamen være [IKT-basert](#).

1.1 Eksamen: 5 timer: tirsdag 3. juni 2014 fra 09:00

Til eksamen er hele læreplanen aktuell til og med Vg3 programfag Samfunnsfaglig engelsk.

1.2 Eksamensoppgavene

Eksamensoppgavene utformes med utgangspunkt i kompetansemålene i læreplanen for faget. Eksamensoppgavene som helhet prøver elevens kompetanse i hovedområdene *Språk og språklæring, Kommunikasjon, Kultur, samfunn og litteratur*.

Programfaget Samfunnsfaglig engelsk skal ha en tydelig progresjon fra programfaget Internasjonal engelsk, og eksamensoppgavene og besvarelsene skal gjenspeile denne progresjonen. Blant annet forventes det større grad av analyse og mer presisjon i elevens språkbruk i Samfunnsfaglig engelsk enn i programfaget Internasjonal engelsk. Eleven skal kunne bruke et rikt og nyansert ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner. Oppmerksomheten er tydeligere rettet mot språk- og tekstanalyse, historisk utvikling og samfunnsfaglige, sosiale og økonomiske forhold i USA, Storbritannia og andre engelskspråklige land. Dette vil også komme til uttrykk i oppgavesettene.

Opgavesettene vil normalt bestå av tre oppgaver (Task 1, Task 2 og Task 3), men antallet kan variere mellom de ulike eksamenssettene. I oppgavene i Task 1 og Task 2 skal eleven skrive en eller flere kortere tekster. I Task 3 skal eleven velge mellom flere oppgaver og skrive en lengre, sammenhengende tekst.

Task 1 og Task 2 er kortsvarsoppgaver. Oppgavene skal gi eleven mulighet til å vise sin kompetanse i å produsere korte og konsise tekster om ulike emner som er tilpasset en gitt kommunikasjonssituasjon. Oppgavene fokuserer på kompetansemålene i *Språk og språklæring*, men vil også kunne prøve andre kompetansemål i læreplanen for faget.

Task 3 er en langsvarsoppgave. Eleven skal kunne velge å skrive om ett av flere alternativ. Oppgavene inneholder ofte sitater, tallmaterieell eller bilder som eleven skal bruke som utgangspunkt eller kommentere. Å overse disse viser lav kompetanse.

Oppgaveinstruksjonen er styrende for hvordan sensor skal vurdere besvarelsen. Derfor er det viktig at eleven svarer på alle delene av oppgaveinstruksjonene. Sensor skal vurdere alle delene, men oppgavene skal ikke vektes. Når karakteren settes, skal sensor vurdere den samlede kompetansen som er vist i faget ut fra oppgavene som er gitt.

2. Hjelpemidler til sentralt gitt eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon.

For engelsk programfag, som for andre språkfag, er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.

Gjennom opplæringen i det enkelte faget skal elevene ha fått veiledning i å vurdere hvilke hjelpemidler de vil ha nytte av i arbeidet med å løse ulike typer oppgaver. Det er eleven selv, gjerne i samråd med læreren, som i forkant av eksamen finner fram til hvilke hjelpemidler som er formålstjenlige.

3. Bruk av kilder

Dersom det er aktuelt for eleven å bruke kilder i besvarelsen, må disse oppgis på en etterrettelig måte. Det finnes ulike måter å oppgi kilder på, men de må oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.

Eleven skal oppgi forfatter, utgivelsesår og fullstendig tittel på så vel lærebøker som annen litteratur. Dersom eleven bruker utskrift eller sitat fra nettsider, skal han/hun også oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.

Dersom sensor mistenker at en besvarelse inneholder kopiert materieell uten kildehenvisning, kan besvarelsen sendes til plagiatkontroll.

Ettersom selvstendig bruk av ulike kilder er en del av kompetansemålene i læreplanen, blir også bruken av og henvisning til eventuelle kilder en del av vurderingsgrunnlaget. En del oppgaver kan eleven også besvare uten kildebruk. Besvarelser som i sin helhet viser seg å være kopi av tidligere publisert materieell, vil bli vurdert til karakter 1.

4. Vurdering av eksamensbesvarelser

Læreplanene og forskrift til opplæringsloven er grunddokumenter for vurderingsarbeidet. Forskrift til opplæringsloven §§ 3-25 og 4-18 slår fast følgende:

Eksamen skal organiserast slik at eleven/deltakaren eller privatisten kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gj uttrykk for kompetansen til eleven/deltakaren eller privatisten slik den kjem fram på eksamen.

Kompetanse er i denne sammenhengen definert som evnen til å møte en kompleks utfordring eller utføre en kompleks aktivitet eller oppgave.¹ Eksamensoppgavene blir utformet slik at de prøver denne kompetansen. Grunnlaget for å vurdere den kompetansen elevene viser i eksamensbesvarelsen, er kompetansemålene i læreplanen for faget.²

De grunnleggende ferdighetene er integrert i kompetansemålene i alle læreplanene for fag. Grunnleggende ferdigheter vil derfor kunne prøves indirekte til sentralt gitt eksamen. Grunnleggende ferdigheter utgjør ikke et selvstendig vurderingsgrunnlag.

Elevens besvarelse vurderes av to eksterne sensorer, og dersom disse to er uenige, avgjør en oppmann den endelige karakteren, jf. §§ 3-28 eller § 4-21 i forskrift til opplæringsloven.

4.1 Vurdering av eksamenbesvarelser i programfaget Samfunnsfaglig engelsk

Samlet kompetanse

Sensor skal ikke vekte oppgavesvarene, men vurdere samlet kompetanse slik den fremkommer på eksamen når karakteren settes, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-25 og § 4-18.

I tillegg til å skrive en kommunikasjonstilpasset tekst med relevant innhold skal eleven også vise sin kompetanse i tekststruktur og eventuelt også kildebruk. Språket bør være variert, idiomatisk, hensiktsmessig og tilnærmet korrekt. Teksten bør også ha en klar og logisk oppbygning, god indre sammenheng og relevant innhold i samsvar med den oppgaven eleven har valgt.

Sensor må vurdere elevens samlede kompetanse med utgangspunkt i læreplanen, eksamensveiledningen og vurderingsmatrisen. Vurderingen med karakter skal basere seg på et samlet inntrykk av elevens kompetanse slik den fremkommer i eksamensbesvarelsen.

5. Karakterer

Forskrift til opplæringsloven §§ 3-4 og 4-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

- a) *Karakteren 6 uttrykkjer at eleven har framifrå kompetanse i faget.*
- b) *Karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget.*
- c) *Karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget.*
- d) *Karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget.*
- e) *Karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget.*
- f) *Karakteren 1 uttrykkjer at eleven har svært låg kompetanse i faget.*

¹ St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*.

² Forskrift til opplæringsloven §§ 3-3 og 4-3.

Kjennetegnene på måloppnåelse i eksamensveiledningen beskriver nærmere hva for eksempel god kompetanse i faget vil si til skriftlig eksamen.

6. Kjennetegn på måloppnåelse

Vurderingsmatrisen på side 7 har beskrivelser av kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt eksamen i programfaget Samfunnsfaglig engelsk. Beskrivelsene skal bidra til en felles forståelse av kravene til eksamen og til en mer rettferdig vurdering.

Vurderingsmatrisen beskriver kjennetegn på måloppnåelse innenfor tre nivåer i forhold til kompetansemålene. Oversikten over kjennetegn i vurderingsmatrisen må ikke oppfattes som uttømmende, og sensor må benytte eksamensveiledningen og profesjonelt skjønn for å vurdere kompetansen slik den fremkommer i hver enkelt besvarelse.

Beskrivelsene skal bidra til en felles forståelse av kravene til eksamen og til en mer rettferdig vurdering. Sensor skal benytte vurderingsmatrisen med kjennetegn på måloppnåelse i sin vurdering av elevbesvarelsene til eksamen. Alt eleven leverer, skal vurderes som en del av elevens kompetanse.

Kjennetegnene er til hjelp for sensor i å definere kvaliteten på elevens besvarelse. Ved å benytte kjennetegn på måloppnåelse kan sensor danne seg et bilde av elevens samlede kompetanse, slik den fremkommer på eksamen.

Karakteren 1 skal brukes i tilfeller der oppgavesvaret som helhet viser svært lav kompetanse i faget.

Kjennetegn på måloppnåelse for *låg kompetanse (2)*

Eleven svarer på oppgaven på en til dels relevant måte. Eleven har forstått og kan anvende noe av den eksplisitte informasjonen som er gitt i oppgaven og i eventuelle vedlegg. Besvarelsen viser at eleven kan anvende noe kunnskap i faget, og innholdet er til dels relevant. Eleven kan peke ut enkelte språklige virkemidler i ulike typer av tekster når dette er nødvendig eller hensiktsmessig. Tekststrukturen i besvarelsen er enkel både på setnings-, avsnitts- og tekstnivå. Eleven behersker i liten eller ingen grad ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner og viser begrenset forståelse av statistikk og tallmaterieell for å skrive om samfunnsfaglige emner. Eleven kommuniserer med en viss tilpassing til kommunikasjonssituasjonen. Elevens språk har mange formelle svakheter og kan være preget av et begrenset ordforråd og/eller elevens morsmål. Eventuell kildebruk er uoversiktlig.

Kjennetegn på måloppnåelse for *nokså god (3) - god kompetanse (4)*

En besvarelse på dette nivået viser at eleven forstår, utnytter og anvender eksplisitt og til en viss grad implisitt informasjon i oppgaven og i eventuelle vedlegg. Eleven kan anvende sine kunnskaper i faget og viser en del innsikt og refleksjon. Innholdet er relevant og stort sett fokusert, og argumentasjonen underbygges av noen relevante eksempler. Deler av besvarelsen kan være på siden av oppgaven, og besvarelsen kan være fragmentarisk og mindre selvstendig. Eleven gir noen eksempler på språklige virkemidler og kommenterer

effekten de har, når dette er nødvendig eller hensiktsmessig. Teksten i besvarelsen har en kommunikasjonstilpasset struktur med en rimelig god indre sammenheng, er tydelig og har en klar innledning og avslutning. Eleven behersker noe relevant ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner og bruker til en viss grad statistikk og tallmateriell som utgangspunkt i å skrive om samfunnsfaglige emner. Elevens språk er godt og er til en viss grad idiomatisk og variert, men det kan forekomme en del formelle feil. Eventuelle kilder er det stort sett gjort rede for, og det er rimelig klart for leseren hva som er kopiert fra en kilde, og hva som er elevens tekst.

Kjennetegn på måloppnåelse for *mykje god* (5) – *framifrå kompetanse* (6)

En besvarelse på dette nivået har et relevant innhold som er presentert på en innsiktsfull måte. Eleven kan anvende sine kunnskaper i faget og viser høy grad av selvstendighet, refleksjon og forståelse. Eleven analyserer språklige virkemidler der det er nødvendig eller hensiktsmessig og mestrer terminologien for tekstanalyse godt. Eleven utnytter og anvender både eksplisitt og implisitt informasjon i oppgaven og/eller i eventuelle vedlegg. Innholdet er relevant og fokusert og tilpasset kommunikasjonssituasjonen og formålet med teksten, og argumentasjonen er velbegrunnet med flere relevante eksempler. Eleven kan velge selvstendige og utradisjonelle måter å løse oppgaven på. Teksten har en god indre sammenheng og struktur. Eleven kommuniserer meget godt og bruker variert, idiomatisk og nyansert språk. I tillegg mestrer eleven et relevant ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner og bruker statistikk og tallmateriale på en hensiktsmessig måte som utgangspunkt i å skrive om samfunnsfaglige emner. Eventuelle kilder er det gjort rede for, og eleven bruker dem på en kritisk og forsvarlig måte. Det vil si at eleven bruker kilder til å eksemplifisere eller utdype de ulike delene av besvarelsen, og at informasjonen fra kildene er godt integrert i det som eleven ønsker å formidle. Det er klart for sensor hva som er egenprodusert, og hva som er kilder.

Se vurderingsmatrisen på neste side.

**Kjennetegn på måloppnåelse ved sluttvurdering i SPR3010–
gjelder for sentralt gitt skriftlig eksamen 2014**

Nivå	1	2 Eksamenssvaret	3-4 Eksamenssvaret	5-6 Eksamenssvaret
Innhold	Lavere kompetanse enn karakteren 2	<ul style="list-style-type: none"> - inneholder enkle og overflatiske svar på oppgavene, og deler av eksamenssvaret kan være noe på siden av oppgaveinstruksjonen - viser at eventuelle kilder er brukt på en uselvstendig måte, og tekster mangler kildehenvisninger - viser lite faglig innsikt eller oversikt - viser liten eller ingen kjennskap til språklige virkemidler og effekten av dem - gjør i liten grad rede for forholdet mellom form, innhold og stil der det kreves 	<ul style="list-style-type: none"> - inneholder relevante svar på oppgavene i samsvar med oppgaveinstruksjonen og viser en viss grad av selvstendighet - viser at eventuelle kilder er brukt på en redelig måte med henvisning - viser rimelig god faglig innsikt og oversikt - viser noe kjennskap til språklige virkemidler og effekten av dem - gjør til en viss grad rede for forholdet mellom form, innhold og stil i samfunnsfaglige tekster der det kreves 	<ul style="list-style-type: none"> - inneholder presise, fyldige og relevante svar på oppgavene i samsvar med oppgaveinstruksjonen og viser modenhet og selvstendighet - viser at eventuelle kilder er brukt på en redelig måte med hensiktsmessig kildehenvisning - viser meget god faglig innsikt og oversikt - inneholder analyse av språklige virkemidler og effekten av dem der det er relevant - viser god forståelse av og gjør tydelig rede for forholdet mellom form, innhold og stil i samfunnsfaglige tekster der det kreves
Tekststruktur	Lavere kompetanse enn karakteren 2	<ul style="list-style-type: none"> - består av tekster som har svak og tilfeldig struktur og enkle setninger, og som preges av gjentakelser og oppramsing - viser liten bruk av tekstbinding - viser begrenset forståelse av informasjon basert på tallmaterieell og statistikk - viser liten eller ingen sjangerbevissthet 	<ul style="list-style-type: none"> - består av tekster med forholdsvis logisk struktur, god indre sammenheng og noe variasjon i setningsbygning - har de mest vanlige former for tekstbinding - viser forståelse av informasjon basert på tallmaterieell og statistikk, og formidler formålet med slik informasjon på en forståelig måte - viser forståelse for noen typiske sjangertrekk 	<ul style="list-style-type: none"> - består av tekster med klar og logisk struktur, god indre sammenheng, god flyt og variert setningsbygning - har variert og hensiktsmessig tekstbinding, - viser god forståelse av informasjon basert på tallmaterieell og statistikk, og formidler formålet med slik informasjon på en reflektert og logisk måte - viser god sjangerforståelse
Språk	Lavere kompetanse enn 2	<ul style="list-style-type: none"> - viser et begrenset ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner - er preget av språklige, formelle svakheter, men er i stor grad forståelig 	<ul style="list-style-type: none"> - viser et tilstrekkelig ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner - formidler formålet med teksten stort sett godt, selv om en del språkfeil kan forekomme 	<ul style="list-style-type: none"> - viser ordforråd som er variert, nyansert og situasjonstilpasset og behersker et relevant ordforråd for å kommunisere om samfunnsfaglige emner - har ingen kommunikasjonsforstyrrende språkfeil

Karakteren 1 uttrykker at eleven viser lavere måloppnåelse enn det som det er gjort rede for ovenfor.

Vurderingsskjema SPR3010 Samfunnsfaglig engelsk 2014

Skole		Eks. nr.			
Momenter å huske på	Kompetansenivå				Kommentar
	1	2	3-4	5-6	
Task 1: <ul style="list-style-type: none"> Innholdet i besvarelsen Språket i besvarelsen Strukturen i besvarelsen 					
Task 2: <ul style="list-style-type: none"> Innholdet i besvarelsen Språket i besvarelsen Strukturen i besvarelsen 					
Task 3: Generelt					
Momenter til vurdering	Språk: Ordforråd Rettskriving og ordbøyning Setningsbygning Kommunikasjon				
	Innhold: Svar på oppgaven Substans Presisjon Refleksjon Selvstendighet Originalitet/kreativitet Kildebruk				
	Struktur: Disposisjon/organisering Logisk sammenheng Tekstflyt Framdrift uten gjentakelser Tekstbinding Situasjonstilpasning Mottakerorientering Type tekst				
Karakter	Samlet vurdering av besvarelsen				

Blank side

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no